



Ministerie van LVVN
T.a.v staatssecretaris van LVVN
Dhr. J. Rummenie

Betreft: Reactie consultatie Landelijke Doelen Natura 2000

Nijmegen, 30 mei 2025

Geachte heer Rummenie,

RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) reageert graag op de voorgenomen landelijke doelen Natura 2000. Positief vinden we dat de herijking van de landelijke Natura 2000-doelen plaatsvindt. Een actuele en wetenschappelijk onderbouwde bijstelling is nodig om effectief natuurherstel te kunnen realiseren. Helaas schieten de voorgestelde conceptdoelen nog tekort om het gewenste doel -natuurherstel in Nederland - daadwerkelijk te bereiken, wij lichten dat hieronder nader toe.

1. Ontbrekende doelen voor soorten

Voor meerdere soorten zijn nog geen landelijke doelen geformuleerd. Dit betreft onder andere beschermde soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal beschermd zijn onder de Omgevingswet, Bal, bijlage IX. Destijds (in 1992) zijn veel soorten in Bijlage IV ondergebracht, omdat men dacht dat landelijke maatregelen tegen verstoring en het doden van deze soorten voldoende zouden zijn om de soorten te beschermen en dat bescherming via aanwijzing van leefgebieden (nog) niet nodig was. Inmiddels zijn we 33 jaar verder en is gebleken dat deze aanpak onvoldoende is. Veel van deze soorten zijn in een ongunstige staat van instandhouding.

Voor de **amfibieën** (Bijlage IV en niet Bijlage II) betreft het:

- Boomkikker
- Vroedmeesterpad
- Knoflookpad
- Poelkikker
- Rugstreeppad
- Heikikker

Maar er zijn ook amfibieën die Nationaal zijn beschermd die doelen qua gebiedsbescherming behoeven:

- Vinpootsalamander
- Vuursalamander (valt ook onder Conventie van Bern), is het meest bedreigde amfibie op dit moment in Nederland, maar er zijn geen instandhoudingsdoelen voor geformuleerd in de belangrijkste leefgebieden voor deze soort, namelijk het Bunderbos en de Vijlenerbossen

Voor de **reptielen** (Bijlage IV en niet Bijlage II) betreft het:

- Gladde slang
- Zandhagedis
- Muurhagedis

Maar er zijn ook reptielen die Nationaal zijn beschermd die doelen qua gebiedsbescherming behoeven:

- Adder
- Ringslang
- Levendbarende hagedis

Voor de **vissen** (Bijlage V en niet Bijlage II) betreft het:

- Barbeel
- Grote Modderkruiper (ondanks Bijlage II status onvoldoende Natura-2000 gebieden voor aangewezen, met name in een aantal Vogelrichtlijngebieden komen belangrijke populaties voor, maar is de soort niet aangewezen; destijds zijn die additionele doelen voor deze soort in Vogelrichtlijngebieden door het Rijk geschrapt; ook buiten Natura 2000-gebieden komt deze soort voor en is een vorm van gebiedsbescherming wenselijk)

Maar er zijn ook vissen die Nationaal zijn beschermd die doelen qua gebiedsbescherming behoeven:

- Kwabaal
- Aal
- Elrits
- Gestippelde alver

Voor al deze soorten zijn er herstelverplichtingen. Wij verzoeken u de ontbrekende landelijke doelen voor bijlage IV-soorten, Bijlage V soorten (vissen) en de Nationaal beschermde soorten onder de Omgevingswet, Bal, bijlage IX mee te nemen bij de definitieve vaststelling van de landelijke Natura 2000-doelen.

2. Methode vaststelling van de Favourable Reference Values (FRV's) en Staat van Instandhouding parameters (SVI) op grond van specifieke monitoring

Voor de RAVON soorten wordt momenteel hoofdzakelijk gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens (uit de NDDF), gecombineerd met expert judgement voor het invullen van de SVI parameters. In deze gegevens zit veel ruis die een goede uitspraak over de SVI parameters bemoeilijken. Bovendien geven deze gegevens geen inzicht in de ontwikkelingen in populaties op basis van het aantal dieren, iets wat wel gevraagd wordt. De SVI's voor leefgebied en toekomstperspectief zijn op basis van de huidige gegevens niet te bepalen en gebeuren vrijwel volledig op basis van expert judgement. Door bovenstaande kunnen verkeerde/onvolledige inschattingen gedaan worden. Expert judgement leidt bovendien tot uitspraken die aan de voorzichtige kant zijn, waardoor situaties negatiever worden ingeschat dan ze mogelijk in werkelijkheid zijn. Voor gedegen accurate uitspraken voor de verschillende SVI parameters is het noodzakelijk om een specifieke monitoring op te zetten die gericht is op het bepalen van de SVI parameters. Dit betekent vaste meetpunten (een steekproef van Nederland) die per periode van 6 jaar voldoende onderzocht worden om uitspraken over de SVI-parameters en veranderingen hierin te kunnen doen. Deels kan hierbij gebruik gemaakt worden van bestaande meetpunten (bijvoorbeeld vanuit NEM, N2000-monitoring en ANLb-

monitoring). Naast het inventariseren van de doelsoorten is het hierbij belangrijk om ook de habitatparameters van de soorten te inventariseren (hierdoor ontstaat inzicht in de omvang en de ontwikkeling van drukfactoren en het effect van natuurherstelmaatregelen).

3. Te lage doelen voor soorten en habitattypen

Voor een aanzienlijk deel van de soorten en habitattypen zijn doelen vastgesteld die lager liggen dan de wetenschappelijk geadviseerde waarden. Vaak is gekozen voor het midden van een bandbreedte, terwijl het hanteren van de bovengrens juist wenselijk is om voldoende ecologische zekerheid in te bouwen. Zeker als herstelmaatregelen lokaal niet haalbaar blijken, is het van belang om elders ruimte te hebben via hogere landelijke doelen. Wij verzoeken u de landelijke doelen aan te scherpen door de bovengrens van de wetenschappelijke bandbreedtes als uitgangspunt te nemen, om zo meer ecologische zekerheid en flexibiliteit te creëren.

4. Onvoldoende onzekerheidsmarge

Het hanteren van het strikt noodzakelijke als doel, zonder marge voor onzekerheden in uitvoering en ecologische condities, maakt dat het niet halen van een doel automatisch leidt tot het niet behalen van de gunstige staat van instandhouding. Daarmee is het juridisch en ecologisch kwetsbaar beleid. Door doelen iets hoger te stellen dan het strikt noodzakelijke wordt ruimte gecreëerd voor tegenvallers én flexibiliteit bij gebiedsgerichte afwegingen. Wij verzoeken u om in de definitieve vaststelling van de doelen structureel een ecologische onzekerheidsmarge in te bouwen, zodat het beleid juridisch robuuster en ecologisch effectiever wordt.

5. Onvoldoende aansluiting op de Natuurherstelverordening (NHV)

In de NHV is vastgelegd dat herstelmaatregelen uiterlijk in 2050 genomen moeten zijn voor nagenoeg de volledige benodigde referentieoppervlakte. Bij uitzondering kan er uitgeweken worden naar een percentage tussen de 90 en 100%. In de voorgestelde doelen wordt echter in meerdere gevallen onder de 90% van deze oppervlakte gebleven, zonder ecologische motivering. Dit is niet in lijn met de verordening en ondermijnt de juridische houdbaarheid van het nationale herstelplan. Wij verzoeken u de voorgestelde doelen in lijn te brengen met de verplichtingen uit de NHV, door minimaal de volledige benodigde referentieoppervlakte als uitgangspunt te hanteren.

Tot slot vragen wij om meer transparantie in de onderbouwing van keuzes die afwijken van wetenschappelijke adviezen, een gedegen onderbouwing voorkomt juridische problemen op een later moment en draagt bij aan maatschappelijk draagvlak.

Wij danken u voor de mogelijkheid tot inspraak en hopen dat bovenstaande aandachtspunten worden meegenomen bij het vaststellen van de definitieve landelijke doelen.

Met vriendelijke groet,

RAVON